

Fiche 3: Mededeling Europese Gehandicapten Strategie 2010-2020: Een hernieuwd engagement voor een onbelemmerd Europa

1. Algemene gegevens

Titel voorstel

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over de Europese strategie inzake handicaps 2010-2020: Een hernieuwd engagement voor een onbelemmerd Europa

Datum Commissiedocument

15 november 2010

Nr. Commissiedocument

COM (2010) 636 final

Pre-lex

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=199868

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board

Niet opgesteld

Behandelingstraject Raad

Raadswerkgroep Sociale Vraagstukken en Raad werkgelegenheid, sociaal beleid, volksgezondheid en consumentenzaken

Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van VWS

2. Essentie voorstel

In de mededeling geeft de Commissie aan de emancipatie van mensen met een handicap te willen vergroten, zodat zij hun volle rechten kunnen genieten en kunnen participeren in de economie en in de samenleving als geheel. Dit is niet alleen een maatschappelijke taak, maar draagt tevens bij aan economische groei. Gehandicapten moeten makkelijker toegang krijgen tot openbare gebouwen, vervoer, waaronder openbaar vervoer en digitale diensten. Het ontwikkelen van standaarden op Europees niveau om toegankelijkheid te verzekeren en het toevoegen van voorwaarden in aanbestedingen voor publieke gebouwen zouden hier aan bij moeten dragen. De Commissie stelt acht thema's vast: 1) toegankelijkheid van goederen en diensten, waaronder publieke diensten en hulpmiddelen voor mensen met een handicap, 2) volledige participatie van mensen in de samenleving door hen in staat te stellen van alle voordelen van het EU burgerschap te genieten, door administratieve en attitudebelemmeringen weg te nemen en door gemeenschapsgerichte kwaliteitsdiensten aan te bieden, 3) gelijkheid: uitroeien van discriminatie in de Europese Unie, 4) werkgelegenheid: veel meer mensen met een handicap de mogelijkheid bieden om op de reguliere arbeidsmarkt in hun onderhoud te voorzien, 5) bevorderen van inclusief onderwijs en permanente educatie voor scholieren en studenten met een handicap, 6) sociale bescherming: bevorderen van behoor-

lijke levensomstandigheden, 7) gezondheid: bevorderen van gelijke toegang tot gezondheidsdiensten 8) externe actie: bevorderen van de rechten van mensen met een handicap buiten de Unie. Deze acht thema's zijn gekozen op hun potentieel bij te dragen tot de realisering van de algemene doelstelling van de strategie, van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, van de relevante beleidsstukken van EU-instellingen en van de raad van Europa. Daarbij is rekening gehouden met de eerdere strategie en de raadpleging van lidstaten, belanghebbenden en het grote publiek. De strategie bevat een lijst met concrete acties en een tijdschema. De Commissie zal regelmatig rapporteren over de voortgang en daarmee tegemoet komen aan haar verplichtingen onder de VN Conventie voor de rechten van personen met een handicap.

3. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

De Commissie heeft bij de strategie ook een voorlopig plan om de strategie te implementeren opgesteld met een actielijst 2010-2015. De actielijst ziet op alle acht thema's uit de strategie. De acties die de Commissie beschrijft, bestrijken verschillende beleidsterreinen, waardoor het behandelingstraject van de acties telkens een andere zal zijn. De acties variëren van het ondernemen van studies, implementatie van bestaande Europese plannen en strategieën, evaluatie van bestaande regelgeving, "standard-setting" tot informatievergaring. Voorts geeft de Commissie aan de mogelijkheid van een zogenaamde 'European Disability Act' te willen onderzoeken. In het algemeen moet hierbij worden aangetekend dat de Commissie bij alle thema's vooral "mainstreaming" van het doel van de strategie bij bestaande instrumenten en acties nastreeft.

a) Bevoegdheidsvaststelling

Op grond van artikel 19 VWEU kan de EU (wetgevende) maatregelen aannemen om discriminatie op grond van handicap te bestrijden op terreinen waarop de EU bevoegd is. Het bestrijden van discriminatie op grond van handicap behelst tevens het realiseren van toegankelijkheid voor mensen met een handicap. De acties die de Commissie voorziet ter uitwerking van de strategie zien op verschillende beleidsterreinen, onder andere toegang tot goederen en diensten, werkgelegenheid, onderwijs, sociale bescherming en gezondheidszorg. De EU kent op deze terreinen een met de lidstaten gedeelde danwel aanvullende bevoegdheid.

b) Functionele toets

De voorgenomen acties van de Commissie dienen mede ter uitvoering van het VN-Verdrag (waarvan de Raad op 26 november 2009 tot ratificatie heeft besloten) op EU-niveau. Daarmee wordt de subsidiariteit van de mededeling van de Commissie positief beoordeeld.

De aangekondigde maatregelen maken veelal nog niet duidelijk van welke instrumenten de Commissie gebruik zal maken. Daarmee kan de proportionaliteit op dit moment nog niet beoordeeld worden.

c) Financiële gevolgen

In het licht van de diversiteit aan toekomstige acties zal Nederland de Commissie telkens vragen precies aan te geven wat de juridische en financiële gevolgen van de toekomstige voorstellen zullen zijn. Nederland is van mening dat de financiële middelen voor de acties van de Commissie gevonden dienen te worden binnen de bestaande financiële kaders van de EU-begroting. Bij de voorbereiding van acties met gevolgen voor de lidstaten dient een afweging te worden gemaakt aan de hand van de financiële en praktische gevolgen (uitvoerbaarheid) voor nationale en decentrale overheden, alsmede de gevolgen voor de particuliere sector. Nederland is geen voorstander van de voorbereiding van een Europese Accessibility Act hangende de onderhandelingen over een richtlijn voor gelijke behandeling buiten arbeid, waar dit aspect ook aan de orde is. Nationale financiële gevolgen dienen voorts te worden ingepast op de begroting van de beleidsverantwoordelijke departementen, conform de regels voor de budgetdiscipline.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland verwelkomt de strategie en kan de keuze van prioriteiten (de thema's) op hoofdlijnen ondersteunen. Voorts is Nederland van mening dat deze voldoet aan het verzoek dat de Raad bij Resolutie (Pb. 2010/C 316/01) aan de Commissie heeft gericht *"in samenwerking met de lidstaten, personen met een handicap en de organisaties die hen vertegenwoordigen, alsmede met anderen relevante belanghebbenden, een nieuwe Europese strategie ten behoeve van personen met een handicap uit te werken, die gebaseerd is op de waarden die zijn verankerd in de Europese Verdragen, de Europa 2020-strategie en het VN-Verdrag"*. Nederland onderschrijft deze waarden. De doelstelling van de mededeling is de *"emancipatie van mensen met een handicap zodat zij, met name via de eengemaakte markt, hun volle rechten kunnen genieten en ten volle kunnen profiteren van participatie aan de samenleving en aan de Europese economie"* en sluit daarmee aan op het Nederlandse beleid waarin maatschappelijke participatie van mensen met een beperking de rode draad vormt. Nederland vindt het een ambitieus programma en is van mening dat de financiële gevolgen voor de acties van de Commissie gevonden moeten worden binnen de bestaande financiële kaders van de EU begroting; Nederland is van mening dat bij voorstellen en voorbereiding van acties voor de lidstaten een afweging moet worden gemaakt aan de hand van de financiële en praktische gevolgen voor nationale, regionale en lokale overheden en gevolgen voor de particuliere sector. Uitgangspunt moet zijn dat aanpassingen om producten en diensten voor gehandicapten toegankelijk te maken geen onevenredige kosten met zich meebrengen.

Nederland is geen voorstander van voorbereiding van een Europese 'Accessibility Act' hangende de onderhandelingen over een richtlijn voor gelijke behandeling buiten arbeid, waar dit aspect ook aan de orde is.

Ook plaatst Nederland vraagtekens bij bindende voorschriften voor overheden om de aanbestedingsregels in te zetten om toegankelijkheid te vergroten. Voorts zal Nederland erop toezien dat de acties van de Commissie om Europese technische normen voor de vergroting van de toegankelijkheid te ontwikkelen niet leiden tot grote kosten.